

Max Weber

1864 - 1920

Německo ve 2. pol. 19.st

- Sjednocení Německa „shora“
(Hohenzolernové, pruská aristokracie)
- Průmyslový vzestup
- Vznik středních tříd – zajištěných
- Vznik „sociálního státu“, kancléř Bismarc

Max Weber

- Vzdělání – právo, ekonomie, filozofie, historie, studium náboženství
- Pedagogická činnost: Heidelberg
- Mnohostranná intelektuální činnost v Německu i zahraničí (Itálie, Rakousko, USA)
- Umírněný liberál

Myšlenkové vlivy

- Metodologie poznání – filozofie: empatie, hluboké rozumění
- Sociální rozdělení společnosti – námitky proti marxistické představě dvou tříd
- F. Nietzsche – „odkouzlení“ moderní společnosti, převaha účelové racionality
- Námitky proti vyhraněné *laissez faire*, určité státní regulace jsou nutné

Hlavní myšlenky

- široké dílo, mnohostranné: téma – moderní kapitalismus a jeho fungování
- sociální dějiny
- studium náboženství
- sociologie práva
- teorie panství- moci, byrokracie (sociologie politiky)
- metodologie (ideální typ)

Protestantská etika a duch kapitalismu (1904)

- Vliv protestantismu (především kalvinismu aj.) na rozvoj kapitalismu
- Polemika s vulgárním materialismem (= vše podmíněno materiální základnou, výrobou)
- Učení o predestinaci (vyvolení individualisté, sebedisciplína, neutuchající práce pro slávu boha)
- Vliv náboženských idejí na rozvoj kapitalistické racionality (pracovitost jedince, aktivita, skromnost a askeze na tomto světě s cílem ho vytvářet)
- Protestantismus versus buddhismus, taoismus, konfucianismus, hinduismus, starověký judaismus

Teorie panství

- Moc ve společnosti, politická sociologie
- Moc není jen brutální a násilná
- Typy panství (moci) – otázka legitimacy moci, tj. od čeho odvozuje moc svůj nárok na uznání
 1. Tradiční panství (přenos vlády v rámci panovnického rodu)
 2. Charismatické panství – úloha osobností
 3. Byrokratické panství (volení zástupci podle pravidel)

Společnost a její struktura

- Odkouzlení, racionalizace společnosti, moderní výroba, racionalizace práce
- Byrokratizace všech složek společnosti
- instrumentální racionalita – sebeúčelná, nepotřebuje žádné vyšší hodnoty
- Racionální jedinci, „odborníci bez duch, požívačnost bez srdce“, homo oeconomicus

Sociální struktura

- Sociální status
- nejen třída, ale též vliv vzdělání, profese, naše vztahy a úsilí

Metodologie

- Ideální typ (pro účely zkoumání)
- Metodologický pluralismus (kombinace různých metod výzkumu – kvalitativní, kvantitativní, historické metody atd.)

Vilfredo Pareto

1848 - 1923

Život V. Pareta

- Sjednocení Itálie (1871, hl.m. Řím)
- Moderní sever, zaostalý jih
- Stát – problémy, korupční mašinérie
- V.P. – janovská rodina, šlechtic
- Studium: polytechnika, železniční inženýr, přispívá do florentského Economista
- Studium ekonomie a historie

Život

- Profesorem ekonomie v Lausanne
- Dílo: Traktát o obecné sociologii (1912)
- Zvolen senátorem (1923)

Myšlenky

- Tradice machiavelismu (taktika vládnutí)
- Výzkum moci (lidé jsou egoističtí, vlády chtějí, touží po bohatství a pohodlí)
- Ovlivnění sociálním darwinismem (H. Spencer)
- Pohyb ve společnosti: vyvolán soupeřením o bohatství a o podíl na moci
- Lidé jsou přitom ovládáni ne rozumem, ale emocemi

Myšlenky

- Koloběh elit – rozdělení na elitu a zbytek společnosti
- Vládnoucí elita se uzavírá, pohodlní
- Slábnoucí elita – nástup nových sil
- Nový cyklus
- Stav společnosti: spekulanti, rentiéři, lvi, lišky
- Stabilita společnosti: koloběh

Odkaz V.P.

- Teorie elit
- Machiavelistické pojetí politiky